

KAKTUS

1981

ARG. 16 - NR. 1

KAKTUS udkommer 4 gange årligt i januar, april, juli og oktober som medlemsblad for Nordisk Kaktus Selskab.

Redaktion: Hans Grønlund, Hornemanns Vænge 27, 3. tv., 2500 Valby

Tryk: C. Nordlundes Bogtrykkeri, 3400 Hillerød

Selskabets regnskabsår er fra 1. januar til 31. december. Årskontingent 80 kr. Alle henvendelser vedrørende medlemskab og adresseændringer bedes rettet til kassereren, Otto Forum Sørensen, Viemosebro 14, 2700 Brønshøj. Giro-nr. 6 57 87 13 - About membership apply to mr. Otto Forum Sørensen.

Terminer for indlevering af annoncer og artikler:

Termine für Anzeigen und Artikel:

Terms for ads and articles:

15. februar, 15. maj, 15. august, 5. november

Annoncepris: ¼ side 150 d.kr. – Preise für Anzeigen: ¼ Seite 150 d.kr. – Price for ads: ¼ page 150 d.kr.

Selskabets styrelse:

Formand: Peter Brandt Pedersen, Tårnbygårdsvej 20, DK-2770 Kastrup, telf. (01) 51 66 06.

Næstformand: Torbjörn Haldammen, Riset 1, S-734 00 Hallstahammar, telf. 0220 - 260 09.

Ekstern sekretær: Find Aalbæk Madsen, Langedamsvej 11, DK-5500 Middelfart, telf. (09) 41 28 56.

Intern sekretær: Inge Clausen, Månedalen, Høsterkøb, DK-2970 Hørsholm, telf. (02) 89 09 93.

Kasserer: Otto Forum Sørensen, Viemosebro 14, DK-2700 Brønshøj, telf. (02) 94 61 74.

Bestyrer af diateket: Palle Carlsen, Nybyggervej 2, Tåstrup, DK-8410 Rønne, telf. (06) 36 73 25.

Bibliotekar: Hans Grønlund, Hornemanns Vænge 27, 3. tv., DK-2500 Valby, telf. (01) 17 16 01.

Redaktionsmedlemmer:

Cees Rijk van Ravens, Karisveien 122, N-2013 Skjetten.

Helmut Broogh, Am Beisenkamp 78, Wattenscheid, D-4630 Bochum 6.

Hans Keil, Lærkevej 17, D-2381 Ny Bjernt, Sydslesvig.

Hans Skovsgård, Klostervej 20, Breum, DK-7870 Roslev.

Georg A. Sydow, Apartado Postal 10-986, Mexico 10, D.F., Mexico.

Redaktør af »Meddelelser fra N.K.S.«:

Find Aalbæk Madsen, Langedamsvej 11, DK-5500 Middelfart.

Kredsrepræsentanter:

Kredsrepræsentanternes navne og adresser er opført på bladets næstsiste side.

Forsidebilledet viser nogle 18 måneder gamle frøplanter af *Agave parryi* - en vinterhård agave. På midtersiderne er der en artikel om frøformering af sukkulenter. Det er den første artikel i en serie på 8 to-siders artikler, der er skrevet specielt for begyndere.

Red.

Monstrum horrendum, informe, ingens cui lumen adeptum

Vær ikke nervøs. Bag denne lidt affekterede overskrift gemmer der sig ikke en recept på medicin mod kaktussyge. Citatet er hentet, vistnok, fra Aeneas' tredje sang og betyder sådan noget som: »Et forfærdeligt monster, vanskabt, hvis ene øje er blevet slået ud«. Emnet for denne artikel er nemlig kamformede og monstrøse sukkulenter. Ved kamformede (= cristata) planter forstås planter, hvor der fra vækstpunktet i toppen sker en unormal vækst i form af en eller flere kamformede linier. Populærnavnet for cristata er ganske træffende »hanekam«, hvilket illustrerer plantens udseende ganske udmærket.

Ved gennembladning af ældre og nyere litteratur finder man fra tid til anden mere eller mindre velfunderede artikler om emnet. Årsagen er en virus, planterne har fået kuldechock, de har fået dryp ved vanding i vækstpunktet, de har fået en overdosis af gødning, der er sket en mutation etc. Forklaringer på fænomenet er der nok af, men nogle af dem er lette at tilbagevise. Hvis det var en virus, så måtte planten være syg (og der er nok en og anden af læserne, som synes, at de her afbillede planter ser ret syge ud!), og dermed dømt til en snarlig død. Dette er ikke tilfældet! Kuldechock tør jeg ikke udtale mig om. Dryp kan derimod ikke være årsagen, idet så mindst 9 ud af 10 planter ville være kamformede. En overdosis af gødning lyder heller ikke for godt, men kan dog ikke helt udelukkes. I naturen ses mange flergrenede søjlekaktus, f.eks. *Carnegiea gigantea*, ofte med grene, der ender i en kamform. Dette behøver dog ikke at underbygge teorien om overskud af næring; men må snarere anses for at være en mutation, som først slår igennem, når planten når en vis alder. Mutation lyder i det hele taget nok bedst. Lidt populært betyder mutation, at nogle af plantens egenskaber ikke kommer til udvikling, f.eks. mangler den røde *Gymnocalycium* grønkorn; eller også får den ekstra egenskaber, eventuelt en kam! Endvidere kan mutationer også forårsage, at der bliver byttet om på forskellige gener, d.v.s. arveegenskaberne, hvad der også skulle kunne give kamformer. Mod dette taler til en vis grad, at frø fra kamformede planter mig bekendt ikke særlig tit

Fig. 1: *Lobivia hermanniana*

giver kamformede frøplanter. Den eneste kamformede plante jeg kender (hvad der naturligvis ikke udelukker andre), der giver nær 100 % kamformet afkom fra frø, er den som udplantningsplante meget anvendte *Celosia* i formerne *C. argentea* »Cristata« og *C. argentea* »Plumosa«. De kaktusfrø, jeg har høstet fra kamformede planter, har bortset fra *Mammillaria wildii* f. *cristata* aldrig givet kamme. Uden at kunne føre et bedre bevis så mener jeg, at der må være tale om en spontanmutation, hvilket vil sige, at der i et normalt hold frøplanter af og til fremkommer en eller flere planter, der skiller sig ud fra de øvrige, og denne forskel er ikke arvelig.

Den på figur 1 viste plante, *Lobivia hermanniana*, er et eksempel herpå. Blandt ca. 20 frøplanter var denne noget anderledes. Foruden sit normale hovede har den en sidekam - farven på denne er også

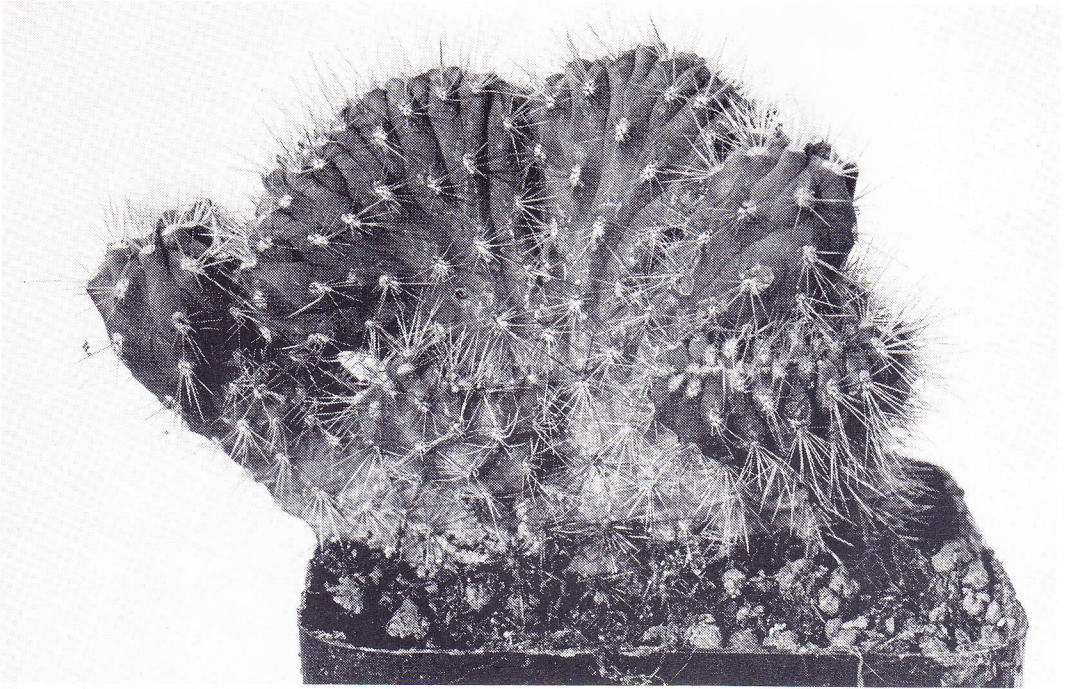
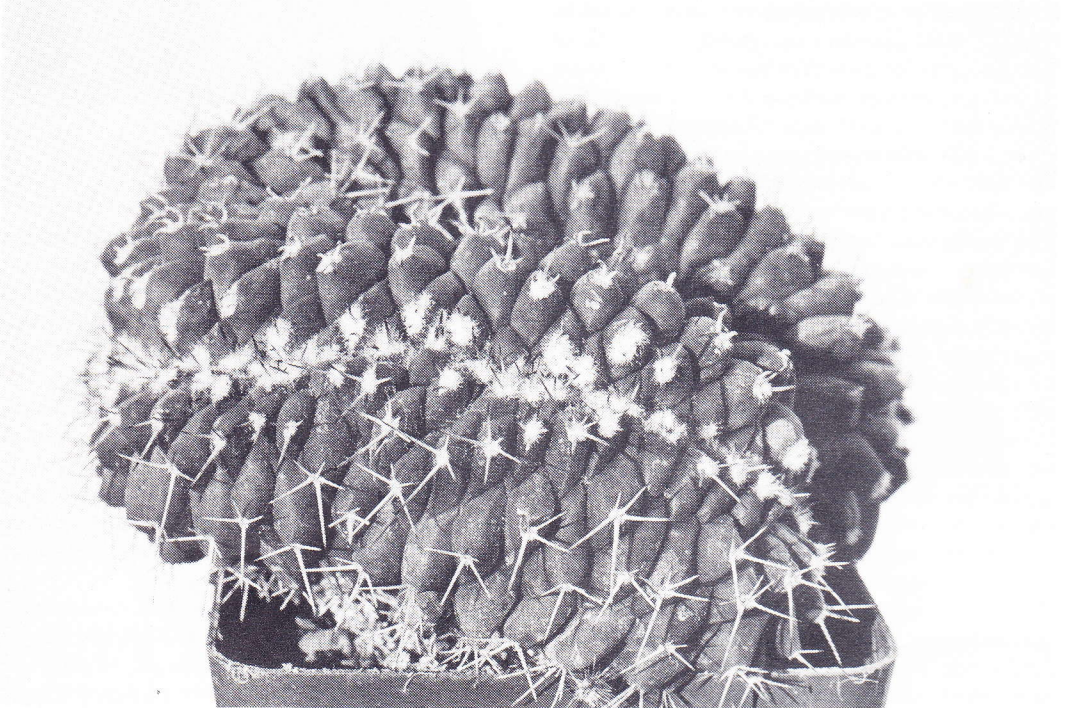

Fig. 2: *Cleistocactus morawetzianus* f. *cristata*

Fig. 3: *Mammillaria compressa* f. *cristata*

lidt anderledes, nemlig mere lysegrøn. Dette kunne godt tyde på virus; men planten er kerne-sund og blomstrer hvert år, dog altid fra det normale skud. Planten på figur 2, *Cleistocactus morawetzianus*, passer vældig godt på artiklens overskrift. Ligesom lobiviaen er det en frøplante, der var anderledes. I stedet for at vokse fra »et øje« som sine søskende har den udviklet en kam. Det samme fænomen ses endnu tydeligere på figur 3, som vistnok er en *Mammillaria compressa*. Som de øvrige vokser den på egen rod, hvilket ikke altid går lige let hos kamformer. Selve kammens form kan bogstavelig talt trække planten op af potten, og podning er således den eneste måde, hvorpå planten kan dyrkes. Dette ses ved figur 4, 5 og 6, hvor det har været nødvendigt at pøde. Planterne ville ganske enkelt ikke kunne forblive i potten (dog ville beskæringer kunne have hjulpet), men de bizarre bugtninger er jo netop det anderledes ved disse planter. Og . . . ser podede kamformer ikke ganske godt ud? Disse planters oprindelse er mig ubekendt, idet jeg har fået *E. ritteri* og *L. mistienseis* fra Lars Frank og *G. mihanovichii* hos Inge Clausen. Sidstnævnte plante udmærker sig ved at blomstre præcis lige så godt som normalformen. Ofte blomstrer kamformer temmelig dårligt, hvad så end grunden kan være. En lykkelig undtagelse er *Mammillaria wildii*. Figur 7 er en ekseptionel grim plante. Oprindeligt var det en mindre *Lobivia densispina* (ofte fejlagtigt kaldet *L. famatimensis*) poded på en *Trichocereus*. Et eller to angreb af rødt spind, lidt forbrænding af solen og diverse angreb af alle mulige skadedyr har gjort den til en særdeles uharmonisk plante. Selv farven er udsøgt grim: Brun, rød, lysegrøn og normal grøn, og så er der mindre og større huller i den! Sidste sommer begyndte planten at opføre sig mærkeligt, idet det ene skud udviklede sig til en kam. Planten er stadig grim, men der er næppe to af dens slags. Men hvorfor opstod kamformen? Jeg tør ikke engang gætte. Et godt forslag udbedes. Hvor forrige plante ikke ligefrem var en skønhedsåbenbaring, så er figur 8 en lille perle. Det er vistnok en *Mammillaria geminispina*, som Flemming Bjørke (udsat for indianerangreb og slange ditto) har hjembragt fra hans normale udflugtsmål, Mexico. Jeg vil tro, at det er *M. geminispina*. Normalt er denne plante jo både ret almindelig og også let genkendelig (se KAKTUS 78-4 side 88); men netop kamformen gør ofte gode bekendte lettere uigenkendelige. Normalskuddet leder dog tanken hen på nævnte *Mammillaria*. Planten står i en af indkøbscentralens skåle, idet roden faktisk

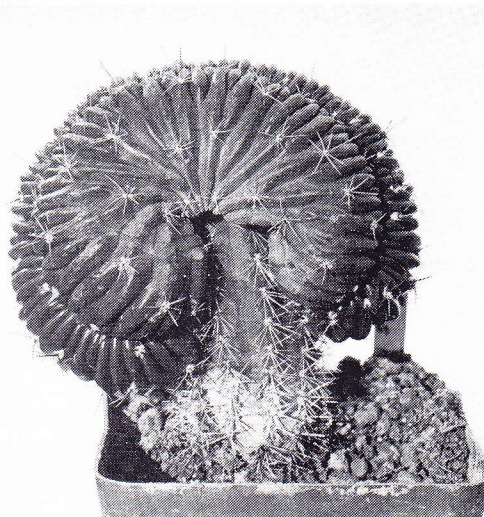

Fig. 4: *Eulychnia ritteri* f. *cristata*

står vinkelret ind mod planten. Men jeg nænnede ikke at pøde den.

Kamformer findes også hos euphorbiaer, men er vistnok ikke så almindelige. Det hænger nok blandt andet sammen med, at frø aldrig forekommer så talrigt som hos kaktus. Chansen for at finde en »kam« er altså tilsvarende lille. Her drejer det sig altså stort set om stiklingsformerede planter fra

Fig. 5: *Lobivia mistienseis* f. *cristata*

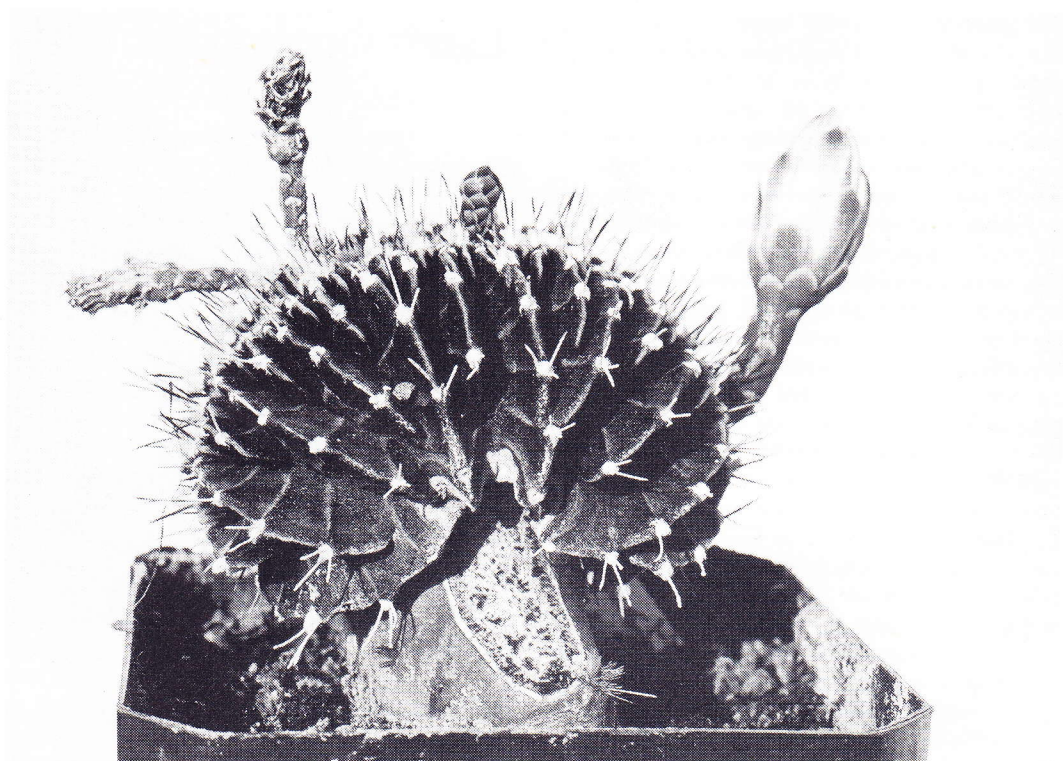
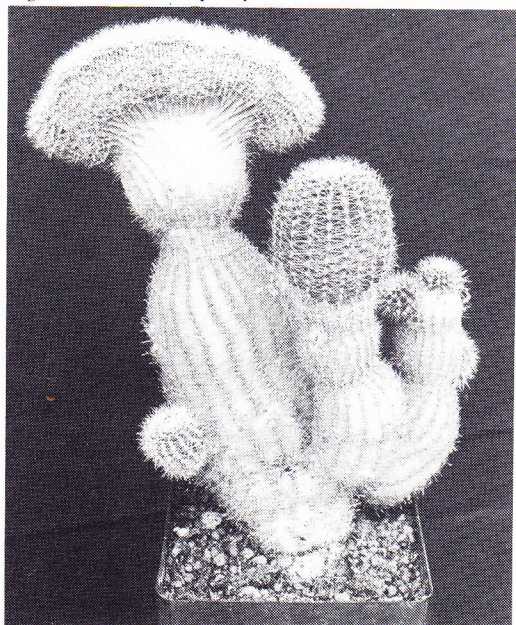

Fig. 6: *Gymnocalycium mihanovichii* f. *cristata*

Fig. 7: *Lobivia densispina* f. *cristata*

den oprindelige kamform. *Euphorbia lactea* (fig. 9) er normalt en regelmæssig, søjleformet plante. Her er egentlig ikke tale om en kamform, men snarere en monstrøs form. Dette hentyder til plantens uregelmæssige vækstform, som billedet illustrerer bedre end mange ord. Det kan ofte være svært at afgøre, hvornår en plante er kamformet, og hvornår den er monstrøs. Set med mine øjne overlapper disse to former ofte hinanden. Figur 10 og 11 viser to kugleformede planter, der er blevet skruet lidt skævt sammen, og begge er podet på *E. mammillaris*. Både *E. suzannae* og *E. obesa* ville i de her viste kamformer være umulige at styre i en potte, idet bugtningerne helt enkelt ville trække dem op af jorden. *Euphorbia obesa* er utvivlsomt en langt, langt kønnere plante som normalform; men »suzanne« ser ganske godt ud, og piger er jo af og til ret så luneformede. På figur 12 ses *E. pugniformis* f. *cristata*. Denne plante bliver ofte forvekslet med *E. flanaganii*. Sidstnævnte er en langt ringere plante med tynde, vifteformede skud, som har tendens til at »slå tilbage« til normalformen. *E. pugniformis* er derimod en villigt-voksende plante,

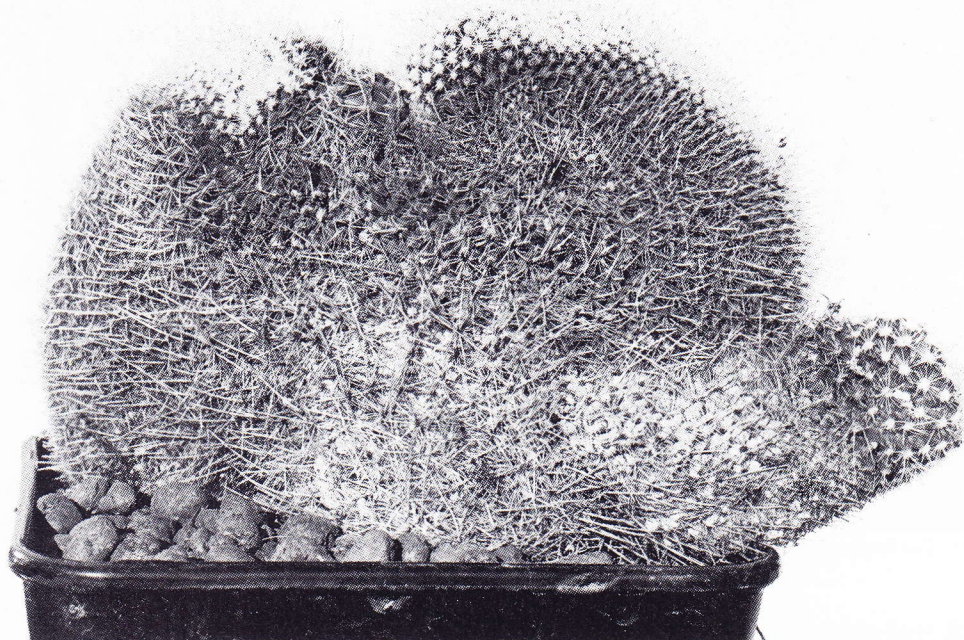

Fig. 8: *Mammillaria geminispina* (?) f. *cristata*

som enhver vil kunne have glæde af. Den vokser jævnt hurtigt og er meget temperatur-ufølsom. Lidt overvanding eller for lidt vand er heller ikke fatalt. Desværre ses den ikke så tit som *E. flanaganii*, der er meget hurtigere at opformere. Sivertsen ovre på Fyn har heldigvis en heldig hånd med den, så den er i handel.

Crassulaer kan også danne cristataer, og de her viste *Sinocrassula yunnanensis* er en god plante. Den tåler alt undtagen hård frost og kan altså overvintres under vidt forskellige forhold. Ligeledes er den uhyre nem at opformere. Blot ét blad er nok. Bladet vil hurtigt danne rødder og udvikle sig til en smuk, lille, regelmæssig roset. Efter rosettens 1 års fødselsdag begynder der at ske ting og sager. Som en blæksprutte (blækfisk) sender den nu arme ud med kamme som fingre. Til plantens gode egenskaber skal tillægges en stor blomster-villighed.

Sidste billede (figur 14, side 10) forestiller en virkelig raritet, som hverken er en kamform eller en monstrøsitet; men som alligevel nærmest hører hjemme i det selskab. Gad vide hvad »Den Store

Fig. 9: *Euphorbia lactea* f. *monstrosa*

Fig. 10: *Euphorbia suzannae* f. *cristata*

Fig. 11: *Euphorbia obesa* f. *cristata*

Fig. 12: *Euphorbia pugniformis* f. *cristata*

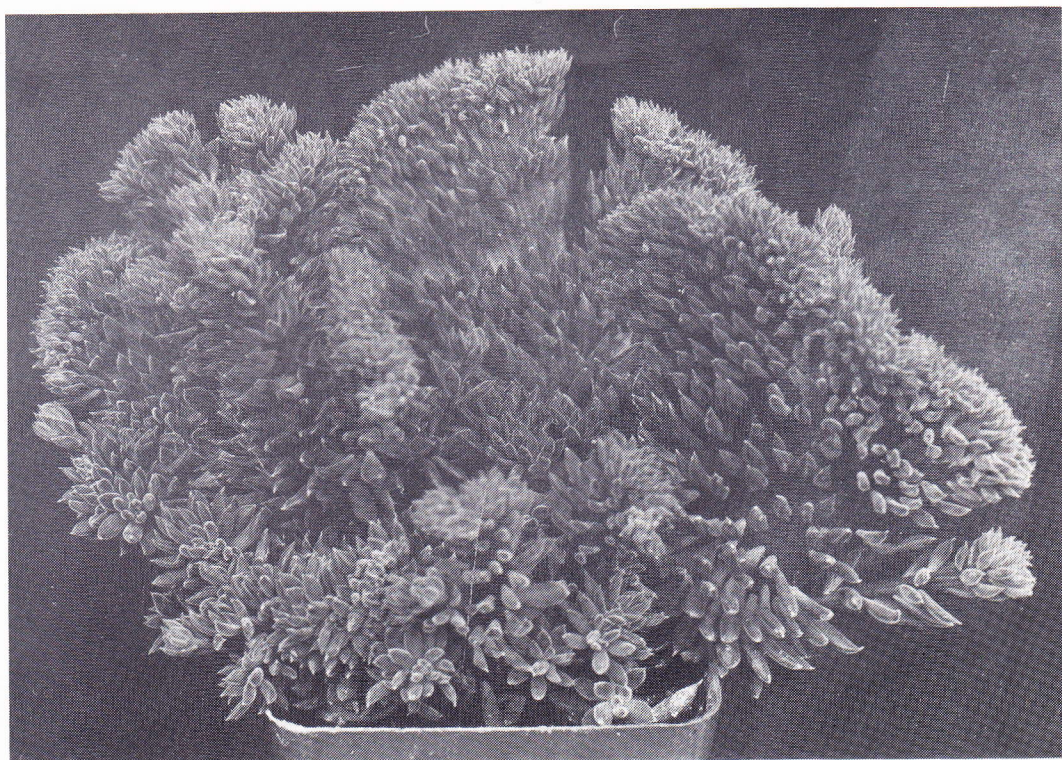

Fig. 13: *Sinocrassula yunnanensis f. cristata*

Arkitekt« tænkte på, da han designede den! Jeg fik den, *Cereus peruvianus f. tortuosus*, af Eddie Waras. Skuddets vækstpunkt er tilsyneladende tørret ind, men sideskuddet (som er kommet til senere) er en ligeså flot spiral. I følge Waras findes der kun et eksemplar vildtvoksende i naturen, og alle planter i kultur er altså rodslåede stiklinge derfra.

Til kulturen er der kun at sige: De skal alle plejes som deres normalform. Kun ét lille men! Pas på ved vanding at der ikke kommer til at stå vand oven i planten. På grund af kamformernes bugtninger kan dette vand, hvis det sætter i med en periode af gråvej, let forårsage råd.

Peter Brandt Pedersen

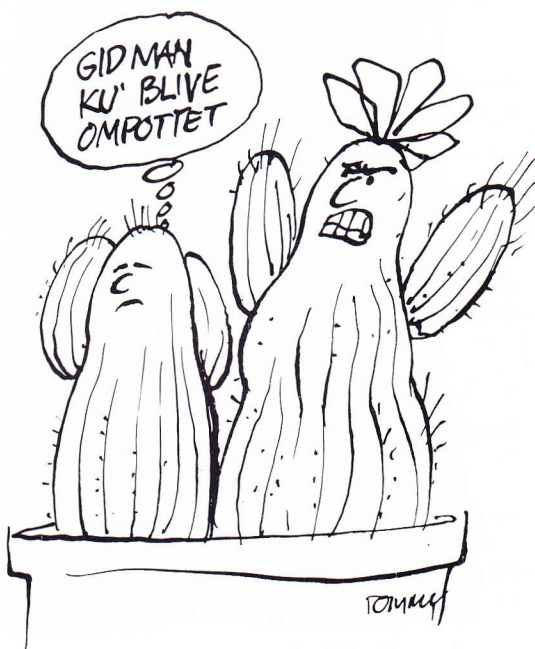

Fig. 14: *Cereus peruvianus* f. *tortuosus*

Sempervivum

er frit oversat det latinske udtryk for stedselvende, og bedre navn kunne ikke være valgt. Denne gruppe af sukkulente rosetplanter har i nyere tid fået en stadig større beundrerskare, og dermed også en værdig plads i vor havekultur.

Der foreligger stærke beviser for, at *Sempervivum tectorum* er en af de første planter, som mennesket tog til sig og plantede i deres haver. I folketroen har man ofte tillagt sempervivum overnaturlige kræfter, idet man udplantede den på stråtage for at beskytte mod lynnedslag; deraf vort hjemlige navn: Hus- eller tagløg. Men bag denne overtro (og iøvrigt bag alle vore gamle husråd) ligger en århundrede gammel viden, der delvis skjules, ligesom hos en tryllekunstner, med en masse udenomsfagter. Et stråtag, der tiltrods for sempervivums tørketålende evne, er i stand til at holde liv i disse planter, må indeholde en vis fugtighed. Dermed har man en delvis garanti for, at et eventuelt lynnedslag ikke vil få taget til at brænde så omfattende, som det ellers ville have gjort; altså simpelt hen: datidens »brandforsikring«. *Sempervivum tectorum* har været meget brugt som husråd. Saften er velegnet til at lindre brandsår, og ikke mindst smertende ligtorne; sidstnævnte har jeg af naturlige årsager ikke haft mulighed for at gennemprøve.

Med en enkelt undtagelse, nemlig *Sempervivum atlanticum* fra Atlasbjergene i Marokko, er *Sempervivum* repræsentanter for den alpine flora i Europa, med udløbere til Iran og den asiatiske del af Sovjetunionen. I nyere tid er der fundet en hel del nye og smukke varianter i Kaukasus. Desværre vil der gå en del år, før de dukker op i vore haver. De fleste russiske sempervivum navngives af den kendte Anna Gurkenidze, og hendes navngivning volder mig en del arbejde, idet de kræver store planteskilte: *Sempervivum dzharachishavilii*. Det er ej heller nemt at udtale, men da alle disse nye planter befinder sig i min samling, skylder man sig selv og de besøgende en korrekt navngivning. Det der især adskiller de russiske sempervivum fra de centraleuropæiske, er de lange stoloner. Normalt sætter vore planter siderosetter tæt op ad moderplanten, men hos de kaukasiske fremkommer en udløber, ofte op til 20 cm lang, og først da sættes en roset.

Med hensyn til kulturen, er sempervivum ikke krævende. Den trives næsten overalt og glæder sin ejer med et festfyrværkeri af farver, fra det tidlige forår til langt hen på sommeren. De fleste, der er begyndt med enkelte af disse planter, gribes dog hurtigt af samlermani, og her er også arbejde nok til et langt liv. I vore samlinger befinder der sig ofte et utal af arter og sorter med fantasinavne, der ofte skyldes udtale- eller stavfejl. Andre er synonymmer, hvis oprindelse fortaber sig i tidernes morgen. Men uanset om et navn er ukorrekt, må det bibeholdes; den rigtige liebhaver vil før eller siden kunne finde frem til plantens rigtige navn. Jeg har i årenes løb, på ofte forunderlig vis, fået opklaret masser af navne. Især mindes jeg *Sempervivum pressianum*. Under en samtale med en ungarsk professor nævnte jeg omtalte sempervivum, og han belærte mig, at navnet var *Sempervivum preisianum*. Desværre var den ikke i kultur. Han havde selv søgt efter den i Karpaterne, men den var desværre udryddet. Det var med en vis benovethed, jeg kunne oplyse, at denne plante havde jeg i min samling, og den var håndfanget (fagudtryk for plantesamlere) i en samling i Schweiz. På den måde fik jeg et korrekt navn og professoren et par nye planter til sin samling.

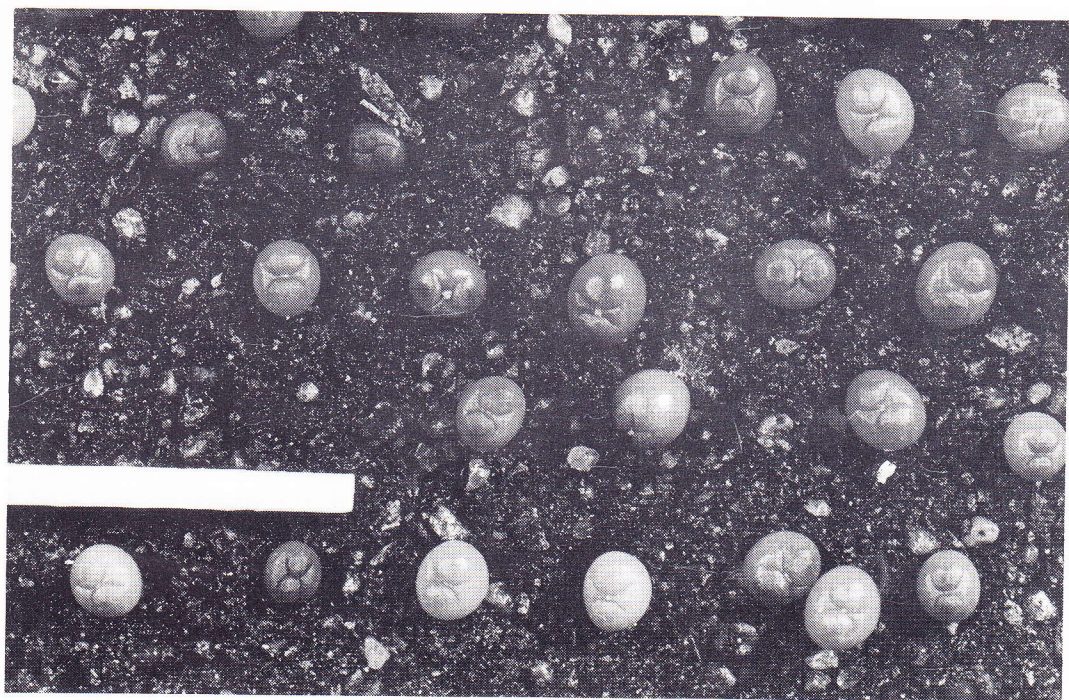
Et eksemplar af hver sempervivum er nu udplantet i mit forsøgsanlæg i Mexico City, medens hovedsamlingen er overdraget medlemmer af Nordisk Kaktus Selskab, der vil sørge for deres sikkerhed og udbredelse fremover.

Georg Sydow

Nyt fra Biblioteket

I forbindelse med Sydows artikel om husløg kan det nævnes, at biblioteket har fået bevilget penge til anskaffelse af KÖHLEIN: Freilandsukkulenten. Bogen indeholder blandt andet et stort afsnit om husløg. Dette afsnit er illustreret med mange, gode farvebilleder af planterne. Hvis du gerne vil låne bogen, så skriv eller ring til

Hans Grønlund

Frøformering

Frøformering af sukkulenter er ikke så svært, som nogle forfattere gerne vil gøre det til. Der er nogle ganske få arter, som man skal holde sig fra; men langt de fleste arter spirer pænt og gror godt - selv i et almindeligt stuevindue. Ovenfor er vist nogle frøplanter af *Astrophytum asterias*. De er sået ca. 14 dage før billedet blev taget. Den hvide »streg« i venstre side af billedet er en tændstik, der er lagt ned mellem rækkerne for at vise, hvor store frøplanterne er på dette tidspunkt.

Det kan bedst betale sig at så tidligt om foråret. Derved sikrer man planterne en lang vækstsæson, før de skal igennem den første vinterhvile. Det er min erfaring, at det er den første vinter, der slår flest frøplanter ihjel. Hvis frøplanterne har haft en lang vækstsæson, er de blevet store, og så er tabet af planter ret beskedent.

Man skal vælge en jordblanding, der er forholdsvis finkornet og indeholder en del grus. Ved hjælp af en almindelig køkkensigte kan man sigte de gro-

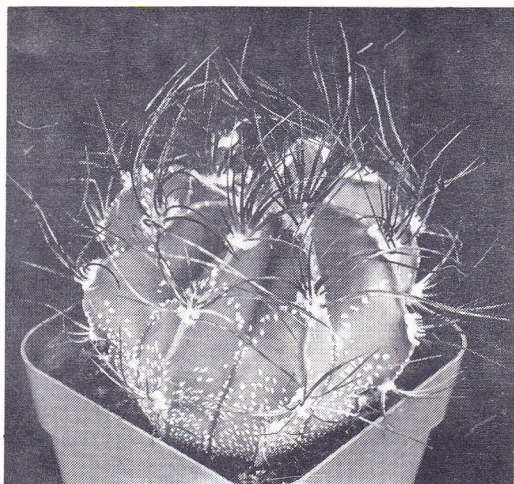
vere partikler fra stueplantejord. I en akvarieforretning kan man købe Robbedale-grus, der er noget grovere end almindeligt sand. Hvis man tager 1 del sigtet stueplantejord til 1 del Robbedale-grus, har man en udmærket jordblanding at så i. Det er i øvrigt ret ligegyldigt, hvad jordblandingen består af. Den må blot ikke være for kompakt, og den skal kunne tåle at blive steriliseret. Steriliseringen foregår i en bageovn. Jeg forer bradepanden med aluminiumsfolie for at slippe for al for megen rengøring af panden efter steriliseringen. Jorden i bradepanden skal bage i ca. 1 time ved ca. 150° C. Bagt jord har en særpræget lugt. Hvis der er nogen i familien, som er udstyret med en »sart« næse, er det tilrådeligt at foretage steriliseringen en dag, hvor de pågældende ikke er hjemme.

Når jorden er afkølet, fordeles den i urtepotter. Urtepotterne skal have drænhuller i bunden. Såfremt man ikke ønsker at sterilisere i tonsvis af

jord, kan det anbefales at bruge lave urtepotter - de kan fyldes uden at bruge alt for meget jord. Selv bruger jeg de flade, sorte skåle, der kan købes i vores indkøbscentral. Jorden planeres, for eksempel ved at klappe den forsigtigt med en tændstiksæske, og så kan man gå i gang med såningen. Små frø (mindre end 0,5 mm i diameter) drysses blot ud på jorden; der skal helst være lidt afstand (3-5 mm) mellem de enkelte frø. Store frø (større end 0,5 mm) kan også drysses ud på jorden, eller de kan anbringes med en spids pincet. De frø, der er spiret til planterne på billedet på forrige side, er f.eks. lagt ud i rækker med en pincet. Store frø skal dækkes med et lag jord, der er lige så tykt som frøenes diameter, eller man må trykke frøene tilsvarende ned i jorden med enden af en tændstik. HUSK at mærke skålene med navnet eller navnene på de planter, der er sået i den pågældende skål. Så skal skålene gennemvandes. Det foregår på den måde, at man sætter dem ned i en beholder (f.eks. en ren opvaskebalje) med så meget vand, at vandet når ca. halvt op på siden af skålene. Der skal de blive stående, indtil man kan se, at jordoverfladen er blevet våd. Lad dem blive stående natten over, så skulle de have suget tilstrækkeligt med vand.

Frøene spirer bedst, hvis de er anbragt i »sluttet« luft, der er mættet med vanddamp. Det kan man opnå ved at lade frøene spire i et gammelt akvarium eller en lignende klar, lukket beholder; men det letteste er at sætte skålene i plasticposer. Jeg bruger klare poser af ret tyk plastic. Når man anvender en ret tyk plastic, klapper poserne ikke så nemt sammen om frøskålene. Poserne forsynes med nogle få lufthuller - de laves lettest med en almindelig hullemaskine til papir. Poserne lukkes med en clips, og skålene stilles derefter på en lun plads (der må gerne være 25—30° på stedet) Frøene behøver ikke lys under selve spiringen, men når planterne er kommet ud af frøskallerne, skal de have lys. Hvis man har valget mellem en lun plads i et nordvindue eller en kølig plads i et østvindue, skal man vælge den lune plads i nordvinduet, for til at begynde med kan planterne klare sig med en forholdsvis beskeden lysmængde. Spiringen tager normalt 1-2 uger, og de frø, der ikke er spiret efter 3 ugers forløb, spirer som regel aldrig.

Man giver gradvis planterne mere luft, f.eks. ved at lave flere huller i poserne. I juni måmed planter jeg frøplanterne om (fagsprog: prikling). Planterne vokser langt bedre, hvis man planter dem om på dette tidlige tidspunkt. Der går en del planter til ved priklingen, men planter man dem ikke om, vil et tilsvarende antal gå tabt den førstkommande

Frøplante af *Astrophytum senile*. Planten er sået i 1976 og blomstrede første gang i 1980. Den står i en 6 x 6 cm urtepotte.

vinter, fordi planterne er for små til at overleve vinterhvilten. Man planter om i en jord af samme type, som den man såede i. Planterne skal stå med god afstand (2—3 cm) i de nye skåle. Omplantningen foregår hos mig på følgende måde: Med en spids pind laves et hul på 2-3 centimeters dybde i den nye jord. Derefter løsnes frøplanten i den gamle jord (man stikker skaftet af en teske skråt ned under planten og brækker jorden lidt op). Planten løftes forsigtigt med en spids pincet. Man må ikke klemme planten, og man skal forstyrre dens rødder så lidt som muligt. Den stikkes ned i hullet i den nye jord, der trykkes lidt sammen om rodsystemet. Når skålene er tilplantede, vandes de igennem.

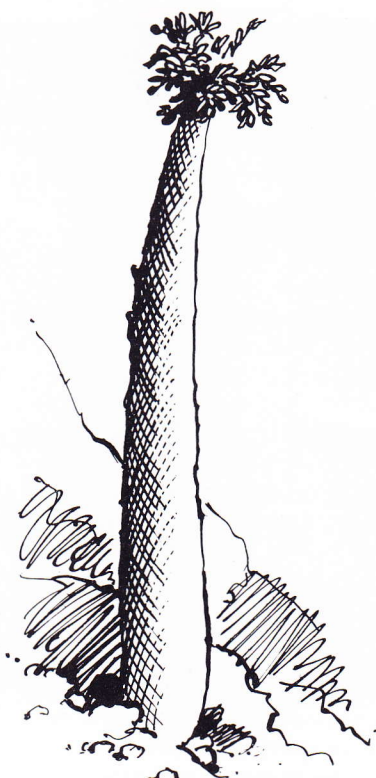
Så længe planterne er små, foregår al vanding nedefra, det vil sige i en beholder med vand som nævnt ovenfor. Jeg gøder mine frøplanter fra de er ca. 6 uger gamle i en tynd opløsning af den gødning, som man kan købe i indkøbscentralen. Fra omkring midten af oktober indstiller jeg den regelmæssige vanding og vander kun om vinteren, når de små planter viser tegn på begyndende indtørring. Som regel lykkes første overvintring, men man må være indstillet på, at nogle af planterne går tabt.

Men alligevel: Prøv at så! Det er spændende og billigt; og de planter, der kommer op, får man et helt andet forhold til end til de planter, som man har købt.

Hans Grønlund

Dendrosicyos socotrana

Pachypodium namaquanum

Elefanttræer og andet godt fra Mexico

Der findes nogle meget tørre og varme områder i verden, bl.a. i Syd- og Vestafrika, på Madagascar, omkring den Persiske Bugt samt i Mexico, hvor træer og buske antager mærkværdige og groteske former. De er blevet kaktusagtige, sukkulente, har fået tyk hud og opsvulmede, forvoksede stammer på bekostning af bladpragten. Grunden hertil er, at de, ligesom kamelen og dromedaren, skal spare på vandet i dårlige tider og samle forråd i gode tider. Vi rejser nu først lidt rundt i Afrika og Asien og finder et par eksempler på sukkulente træer i »den gamle verden«. Derpå drager vi til Mexico, hvor vi skal studere nogle af disse fascinerende og ejendommelige planter på lidt nærmere hold.

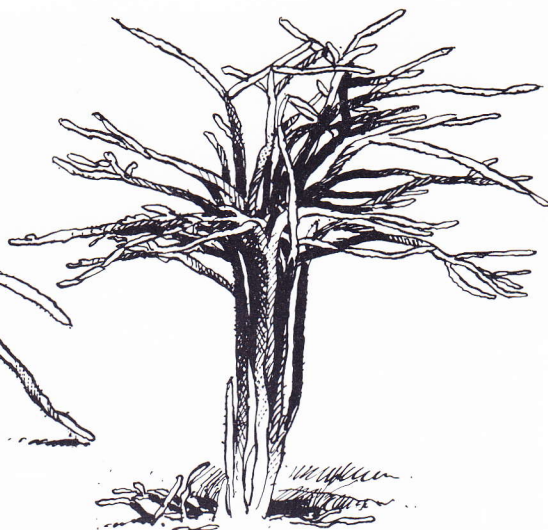
Didierea trollii vokser i det sydvestlige Madagascar. På barnestadiet danner den en krybende busk,

hvor grenene, tæt besat med små blade og torne, ligger hen ad jorden til alle sider. Den ligner en kæmpefugleedderkop. På et tidspunkt skyder en af grenene lige i vejret, herefter bliver væksten træagtig, lange krogede arme vrider sig mod himlen. Store strækninger, støvede og tørre, er bevokset med disse troldearme, der bønfaller guderne om regn.

I Kalahariørkenen, hottentotternes land, vokser *Pachypodium namaquanum* eller »spøgelsesmændene« som de indfødte kalder dem. Sagnet fortæller, at Skaberen engang forvandlede en flok flygtende hottentotter til træer; han ville beskytte dem og mente, at de bedre kunne overvinde ørkenens barske klima på den måde. Med deres buttede stammer og runde bladkroner i hovedhøjde kan de

Ung *Didierea trollii*

Ældre *Didierea trollii*

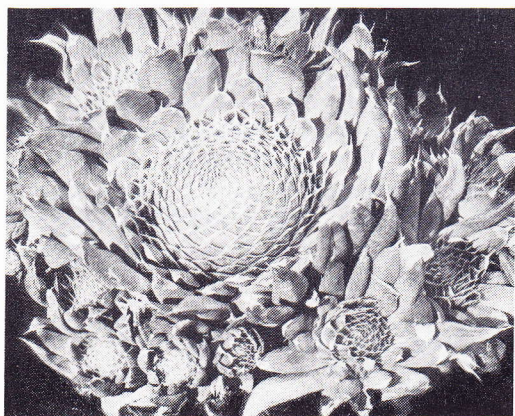
da også godt ligne små forstenede mænd. Men som ved et trylleslag indhylles alle hoveder om foråret i et slør af rødbrune blomster - den lille skare er blevet levende og udsender en bedøvende dejlig jasminagtig duft.

På en lille ø, Socotra, i den Persiske Bugt vokser op ad stejle bjergskrånninger et af verdens mærkeligste træer, agurketræet, *Dendrosicyos socotrana*. Det bliver aldrig mere end godt en meter højt, men kolossalt tykstammet med nogle få nedhængende grene i toppen. I en rejseberetning fra 1835 skriver Wellstead, at træernes stammer er så bløde, at man

kan skære i dem med en almindelig kniv, en mælkehvid saft vil da vælte ud, og er man så uheldig at få den i øjnene, svider det noget så grusomt! Dette ejendommelige træ har små gule blomster og bærer agurkeagtige frugter. Det vokser side om side med *Dorstenia gigas* og *Adenium socotranum*, begge fine eksempler på, hvorledes et tørt klima kan fremkalde sære og groteske former.

(fortsættes)

Inge Clausen
Tegninger: Tommy Hansen

Orostachys spinosus

I julinummeret 1977 side 62 omtaler Georg Sydow denne interessante, lille *Crassulaceae* sammen med andre hårdføre sukkulenter. Den er også en udmærket potteplante, hvad Helmut Brooghs fine fotografi viser. Hvis den holdes som potteplante, så er der to regler, som ikke er helt dårlige at følge. Hold den så koldt som muligt om vinteren, d.v.s. gerne i et ikke frostfrit rum. Planten tåler let -20° C. Hold den ligeledes meget tørt om vinteren. Dette vil nemlig fremhæve dens specielle udseende med blade af forskellig længde. Med lidt god vilje ligner den jo en »kurveblomst« med korte tornede »skiveblomster« og lange bløde »randblomster«. »Randblomsterne« dør så bort om vinteren, blot for at genopstå om foråret, hvor de hidtidige »skiveblomster« bliver til »randblomster« etc.

Peter Brandt Pedersen

Georg Sydow foran sit hus på Hovmålvej.

Farvel og på gensyn

Det må vist have været engang tidligt i 1974, at jeg frygtsomt vovede mig nogle hundrede meter væk fra min bopæl. Vor daværende formand, Frans Laursen, havde ladet et ord falde om, at der på Hovmålvej boede en mand, der havde et par kaktus stående ude i sin have hele året rundt. Dette første besøg udviklede sig til flere, ja, mange flere, og nok så vedkommende for NKS til, at vort blad fik en meget flittig skribent. Ikke nok med det. Frostresistente kaktus var indtil da et ret ukendt begreb for de fleste af os. Det er det ikke mere. Vi er mange både fra nær og fjern, som nu føler os på hjemmebane, når samtalen falder på disse planter. Ligeledes har denne mand aldrig været nærig med gode råd og stiklinger til besøgende. Jeg tror, jeg tør vove den påstand, at Nordisk Kaktus Selskab har et større procentiel antal dyrkere af frilandskaktus end noget andet selskab. Alt dette kan føres tilbage til denne mand. At han så også er blevet I. O. S. medlem viser blot, at andre har forstået at påskønne hans enorme viden og flid indenfor frostresistente kaktus.

Når disse linier læses er Georg Sydow ikke længere »amagerikaner« men »mexikaner.« I en nogenlunde moden alder har han udskiftet et kontorjob med det noget mere spændende samlerjob i Mexico. Vi glæder os allerde til at modtage hans første artikler fra dette nye, krævende job. Beklageligvis har hans fine privatsamling måttet opløses; men Sydow har været så betænksom at afgive den nogenlunde samlet, således at mange års møjsommeligt samlervirke ikke har været forgæves. Således har Inge Clausen overtaget samtlige opuntiaer, P. C. O. Nørgård Yuccaerne og undertegnede maihueniaerne. Det kan derfor forventes efter yderligere opformering, at disse planter vil kunne blive almindelige i handlen.

Vi vil alle komme til at savne Georg Sydow, meget endda, men vi glæder os til at lære den mexicanske Sydow at kende. Det må blive spændende.

Peter Brandt Pedersen

To eksemplarer af *Agave utahensis* i Peter Brandt Pedersens have (HG fot.).

Agave utahensis *vinterhård eller næsten vinterhård*

I en frøliste blev denne agave tilbudt under betegnelsen: Vinterhård. Meget få agaver kan overvintre i det fri på vore breddegrader, selv om man nok ved, at den velkendte *Agave americana* og nogle få andre arter kan tåle nogle få graders frost. Udsåningen af *Agave utahensis* fandt sted i april 1972; som sædvanligt: kun en enkelt portion. Frøene blev sået i en let jordblanding og blev holdt varmt og fugtigt. Allerede i juli kunne vi prikke om i en mere lerholdig jord - agaver kan godt lide lidt kraftigere jord. I oktober var alle planterne godt rodfæstede; det er meget vigtigt for den kommende vinter.

Planterne skulle overvintre i en mistbænk. For at undgå den stærke nedbør om efteråret og vinteren blev glasset lagt på. Mistbænkvinduet skal stå på klem, således at der kommer godt med luft til planterne. Man skal undgå den varme, der ellers kunne danne sig i mistbænken på solrige vinterdage. Planterne har ikke godt af at blive tøet op og frosset ned hver dag.

Ved vandingen af yngre planter skal man ikke vande ned i bladrosetten, da det ofte bevirker, at planten dør. Når planterne bliver ældre, skal de udplantes i forholdsvis store urtepotter, da de fleste dværgagaver danner kraftige rødder. *Agave utahensis* danner rigeligt med aflæggere, der på kort tid selv bliver til kraftige planter.

Agave parryi bliver hér passet på samme måde som *Agave utahensis*. Den formeres kun ved hjælp af frø, da den meget sjældent sætter aflæggere. Begge arter kræver fuld sol på en beskyttet plads. Vore planter er nu store, og de er kommet godt igennem alle vintre siden 1972.

Konrad Klügling
Botanischer Garten
Am Kirchtor 1-3
DDR-402 Halle/Saale

Litteratur: BERGER, A.: Die Agaven; Jena, 1915

Boghjørnet:

Jo dybere man trænger ind i emnet sukkulenter, jo større bliver behovet for ældre litteratur om dette. Jeg mener selv at have en ret stor samling af ovennævnte, uden at det dermed dækker alt hvad der i tidens løb er blevet skrevet om dette emne. Desværre har det vist sig, at tidligere tiders bidrag vedrørende sukkulenter er spredt over et stort område. Således skal enkelte bidrag findes indenfor den europæiske kaktuslitteratur; men en stor del indenfor diverse haveblade, hvilket gør det til en næsten uoverkommelig opgave.

Personligt har det været mig en skuffelse, at hverken Landbohøjskolens eller Botanisk Haves biblioteker har kunnet bidrage væsentligt til fremskaffelse af kildemateriale, og det er en af årsagerne til mine annoncer om disse tidsskrifter og bøger. Det drejer sig om et stykke kulturhistorisk kildemateriale, der, udover min personlige interesse, skulle have været brugt til et større arbejde om frilandskaktus i ældre tider. Såvel Landbohøjskolen som erhvervsgartneriet burde i lighed med andre fagområder, fra tidernes morgen have sikret sig dette materiale for den efterfølgende generation. Indenfor jura, lægevidenskab og teknik findes der i dag centrale oplysningscentre, der i kraft af den hurtige tekniske udvikling er istand til at udspy alt, hvad der i tidens løb er blevet omtalt og beskrevet indenfor et bestemt område. Vi savner det indenfor havebrug, botanik og gartneri og må håbe på, at alle tre områder finder sammen en dag og opretter en fælles pool, således at såvel fagfolk som amatører kan stikke deres »sugerør« ned i denne, og dermed spare et omfattende og tidsrøvende opøgningsarbejde.

Min sidste annonce havde jeg i Gartnertidende, idet jeg mente at dette måtte være det rette forum, da vort gartnerierhverv står på et meget højt stade; og en stor del af dets medlemmer har opholdt sig i udlandet efter deres uddannelse for at studere andre kulturer. Desværre kom der kun to henvendelser; men en enkelt var en guldgrube af viden og erfaring om tidligere tiders kaktusdyrkning. Gartneriejer Søren P. Sørensen i Herstedøster havde set min annonce og ringede en aften for at oplyse, at han på loftet havde et par tyske bøger og blade.

Om det var af nogen interesse? Da han oplyste, at han fra 1926 til 1933 havde arbejdet i flere tyske gartnerier, og hovedsagelig som kaktusekspert, fik jeg denne frydefulde fornemmelse nedad ryggraden, der kaldes »cactomani«, og vi aftalte at mødes næste dag.

Det udviklede sig til en lang og indholdsrig samtale, blandt andet havde hr. Sørensen været afdelingsleder i det kendte firma: Langesø Plantage i Nordsjælland, og til alt held besad han stadig de tre hovedkataloger fra dette gartneri (eller planteskole, må det snarere være). Som bekendt havde denne plantage i året 1909 ikke mindre end 60 navnesorter af frilandskaktus, og uden overdriivelse: det største sortiment af stauder, alpine planter, og frilandsorkideer; et udvalg der hverken før eller siden er overgået af nogen dansk planteskole. En anden nyhed for mig var et lille katalog fra Knuthenborg, der i året 1931 havde et stort udbud af kaktus. Derudover besad hr. Sørensen et par enkelte hefter af Kakteenkunde. Indholdet var virkelig bemærkelsesværdigt; således kunne jeg læse, at Curt Backeberg i året 1934 udgav en prisliste, der blandt andet indeholdt navne på 34 frilandskaktus. Det var helt ukendt for mig, at Backeberg handlede med frilandskaktus; nu har jeg indledt jagten på en af disse lister eller kataloger fra årene 1930-37. Så det var et lykkeligt medlem af N.K.S., der drog hjem efter en indholdsrig dag, med masser af indtryk, og nogle dejlige hefter under armen, og efter at have takket så mange gange og ønsket hr. Sørensen en rigtig lav trækprocent i årene fremover.

I mellemtiden har jeg talt med andre gartnere, der til min store fortvivelse kunne oplyse, at de og de bøger eller hefter havde de i sin tid; men det blev smidt væk altsammen, da de solgte deres gartneri, og deriblandt var årgange af Gartenschönheit, Gartenflora, ældre tyske kaktusblade, prislister og kataloger fra kaktusgartnere og planteskoler, o.s.v. Efter sådanne telefoniske oplysninger må jeg lægge mig med en dundrende hovedpine; vi kaktussamlere må være et følsomt folkefærd.

Georg Sydow

Psedosolanum idiosyncraticampanifloroides v. *viridispinae*

P. Brandt Pedersen

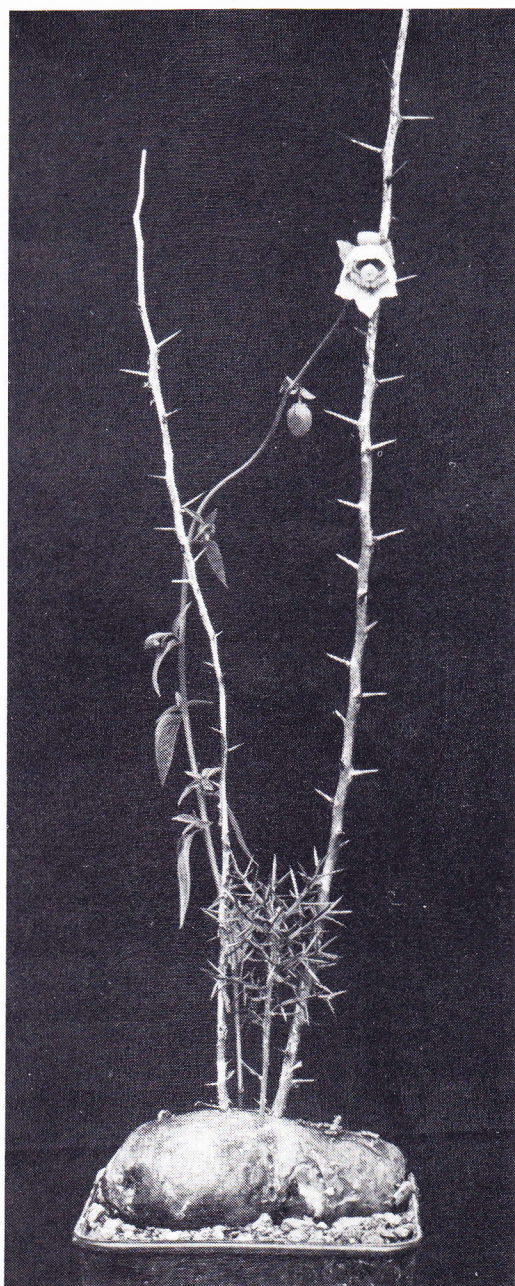
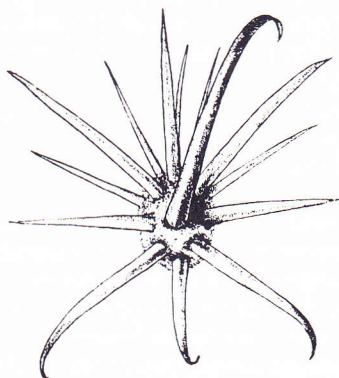
Hvad skal man nu sige! Her gik vi og troede, at der ikke var noget nyt under solen. Et af mine skjulte ønsker kommer hermed for dagen, nemlig ønsket om berømmelse og anerkendelse. Det er lykkedes!

Planten, som indtil i dag ville have fået samtlige botanikere til at arkivere sig i deres respektive herbarier, er fundet. Under en ekspedition i Kastrup/Tårnby har forfatteren fundet den her afbillede plante. Beskrivelsen lyder: Caudex oval med uens, træagtige skud, der dels er tornede og nøgne, dels har modsatte, spredte, hele, utakkede blade. Blomsterskuddet kommer fra en slyngende grøn stængel. Blomst hvid med gul/lilla tegning og temmelig ildelugtende. Blomsten er ligeledes omkringversædig med hel splittet klokkeform.

Findested: Skellet mellem matrikel 3dd og 3dc i Løjtegård Sogn.

Da planten er så særpræget, bedes læserne, hvis de har forslag til identifikationsændringer, venligst kontakte formanden for N.K.S. pr. brev. Fornuftige kulinariske/botaniske indsigelser og/eller bekræftelser vil blive honoreret.

Peter Brandt Pedersen
Tårnbygårdsvej 20
DK-2770 Kastrup

»Blomsterkalenderen« fortæller os meget . . .

Vores kaktus blomstrer igen! Langt om længe, må man sige. For vi har måttet vente, siger og skriver: fem lange år på det. Selv om planten ganske åbenbart et sund. Plantevenner, der har set *Noto-cactus haselbergii* blomstre, vil sikkert forstå vores utålmodighed. Vores konstatering indeholder både ros og dadel. Og vi indrømmer, at de andre, mere blomstervillige arters »flid« udligner »dovenskaben« hos denne ene art.

Vi fører vores »blomsterkalender« med næsten bureaukratisk orden. Deri noterer vi, hvad der har blomstret hos os. Plante for plante, dag for dag, måned for måned, år for år. Vi noterer ligeledes dag- og aftentemperaturen, og om det var solskin, overskyet eller regnvejr. På tryk ser arbejdet meget mere slemt ud, end det er i virkeligheden. På et ark papir er der indtegnet nogle linier og rubrikker, hvor man kan indføre sine bemærkninger. Det er hurtigt og effektivt - uden større arbejdsindsats. Med årene vokser denne overskuelighed og oplyser én om det, der for længst er forsvundet i ens erindring: Hvornår og hvor mange dage varede blomstringen?

Der findes jo nok den, der vil sige, at hans planter blomstrer lystigt, selv om det *ikke* noteres ned. Det har han jo ret i; og det er jo heller ikke nødvendigt, hvis man kun har nogle få planter i vindueskarmen, eller hvis man i forvejen har for meget at lave og ikke kan få tid til overs til dette arbejde.

Men for den, der stadigvæk ikke er helt tilfreds med oplysninger fra bøger og gerne vil »forske« lidt i det små . . . for ham eller hende indeholder »blomsterkalenderen« nogle små - men selvgjorte - iagttagelser. Nogle gange finder man oven i købet noget overraskende, ukendt eller helt nyt. Succésen med blomstringen kan aflæses lige så korrekt som de skuffelser, der også har været. Undertiden kan man erhverve sig ny viden. For eksempel om planternes velbefindende, således at man kan sætte hurtigere ind med de nødvendige forholdsregler for at undgå tabet af værdifulde planter. Nogle gange kan man notere sig for en lille »blomsterrekord« eller noget andet overraskende: En *Gymnocalycium ragonessii* blomstrede i sommer fire gange, og hver gang holdt blomsterne i hele 21 dage!! Ville vi kunne udtale os så præcist uden vore noter? Sandsynligvis ikke. Et andet eksempel: Vi fandt en tidlig morgen klokken seks vores *Turbini-*

carpus schmiedeckianus med åbne blomster. Udenfor var det mørkt, for det var jo i december!

Uden vores »blomsterkalender« havde vi vel ikke kunnet holde sådanne detaljer så præcist i vores erindring, som de ligger hér foran os - sort på hvidt. Linierne og rubrikkerne på papiret tegner vi selv. Nogle gange lader vi nogle ark fotokopiere. Det går hurtigere, er nemmere og koster ikke så mangt penge, at det kan ødelægge glæden ved sagen.

Helmut og Christiane Broogh
(Oversættelse: HG)

Det er sjovt at dyrke kaktus

Vi er nok et par stykker, der vil skrive under på ovennævnte påstand. Men hvor nogle medlemmer ivrigt diskuterer, om det hedder *Neochilenia paucicostata* (Ritter) Backeberg, *Pyrrhocactus paucicostatus* (Ritter) Ritter, *Horridocactus paucicostus* Ritter, eller *Neoporteria paucicostata* (Ritter) Donald & Rowley, så har vort medlem Tommy Hansen, Værløse et anderledes blik på botanikkens mysterier. Se engang hvordan

de fire ovennævnte planter er selvfølgelig en og samme plante. Jeg tror, at Tommys seriøse streg har været en landevinding for botanikken. Tiden vil vise det. Vi glæder os til offentliggørelsen af yderligere studier fra denne herre!

Peter Brandt Pedersen

BØGER OG TIDSSKRIFTER

Asclepiadaceae nr. 20

Tidsskrift fra The International Asclepiad Society.

Tidsskriftet udkommer 3 gange om året.

ISSN 0141-786 X.

Format: 21 × 30 cm.

Indhold: 40 sider, 2 farve- og 5 sort/hvide fotografier og mange tegninger og diagrammer.

Pris: £ 3.50 pr. år (leveret gennem Whitestone Gardens).

Af indholdet af dette nummer kan nævnes: Erfaringer med *Stapeliopsis* (Bruyns), Mere om *Tridentea* (Walker), Slægtshybrider (Leach), Hybrider 2 (Horwood), *Caralluma venenosa* (Bruce), *Edithcolea grandis* var. *baylissiana* (Lavranos & Hardy), Asclepiadaceer i litteraturen (Walker), Bestøvning af stapeliaer (Manders) og Fascinerende Asclepiadaceer (Bull). De to farveillustrationer er ægte fotografier af: *Stapeliopsis neronis* og *Edithcolea grandis*.

Helmut Broogh

Asclepiadaceae

Genoptryk af nr. 1-8 af tidsskriftet fra The International Asclepiad Society.
ISSN 0141-786 X.

Indholdet er: Erfaringer med og pleje af planterne. Det er skrevet af gartnere og planteelskere: Erfaringer fra praksis - for praksis! Der skrives blandt andet om: *Brachystelma*, *Caralluma*, *Ceropegia*, *Hoya*, *Orbea*, *Piarranthus*, *Raphionacme*, *Sarcostemma* og *Stapelia*. Farvefotografierne viser blandt andet: *Caralluma dodsoniana*, *Caralluma dummeri* og *Huernia somalica*. Dertil kommer mange tegninger og diagrammer. Teksten er på engelsk: 160 sider indbundet i et spiralbind. Pris: Engelske Pund 6.50 eller 15 US-dollars. Bestilling og betaling sker til: Peter Mitchell, South-Reprographic, 11 Wingle Tye Road, Burgess Hill, Sussex RH 15 9 HR, England. Pengene skal helst sendes på international postanvisning. Man kan godt købe dette genoptryk uden at være medlem af The International Asclepiad Society. Et genoptryk af de følgende numre af tidsskriftet er allerede planlagt.

Helmut Broogh

Bildhandboken om kaktusar

utges av ICA-förlaget och är i »sagoboks«-utförande. På 40 sidor med många bra teckningar i färg ges på ett enkelt och lätt förståeligt sätt grunderna för riktig kaktusskötsel. I boken behandlas de vanligaste kaktussläktena och de latinska namnen nämns men många »svenska« namn förekommer också. Boken är utmärkt för nybörjare särskilt för våra yngre kaktusodlare. Priset är lågt, endast ca. 30 kronor.

Torbjörn Haldammen

»KAKTUSAR«

De stora förlagen har insett vidden av kaktusintresset i Sverige och Bonniers har nyligen gett ut boken »Kaktusar«, skriven av Dieter Herbel. Översättningen från tyskan har vår N.K.S.-medlem Sven Larsson gjort. Boken omfattar 310 sidor och är uppdelad i två delar.

Den första delen är på 105 sidor och beskriver skötsel, förökning och skadeverkningar. Man går noga in på placering, belysning, drivbänkar & växthus, jorden och odlingssubstrat, krukor, omplantering, näring etc. Säd, sticklingar, ympning m.m. behandlas i förökningskapitlet. Slutligen får man veta en del om sjukdomer och skadegörare - rotlöss, spinn, sniglar - och hur man bekämpar dessa gissel. Den första delen har 34 bilder i färg och 84 i svart-vitt.

Del två består av 205 sidor och med inte mindre än 435 färgbilder av mycket hög kvalitet. Den här delen behandlar de allra flesta kaktus- & andra suckulent släkten. Boken är väl anpassad till svenska förhållanden och passar bra till nybörjaren och den något mer avancerade kaktusodlaren. Den kostar ca. 140 kr. men fyller man snart är kan man ju tipsa föräldrar, fru eller andra . . .

Torbjörn Haldammen

MEDLEMMERNES HJØRNE

Kom till Trollhättan!

Nu är det dags igen. Lördagen den 25: april ordnar vi åter en stor träff för alla N.K.S.-medlemmar. Det blir på samma ställe som förra året, Grangården, Trollhättan. På programmet står: Föredrag (på svenska, norska och bruten danska), auktion, planthandel, middag och inte minst »hyggeligt samvær«.

Du som har möjlighet, ta dig i kragen och kom! Läs om detaljerna i »Meddelelser«.

Ake & Torbjörn

Errata

I KAKTUS 1980-2 side 32-34 er der indsneget sig et par fejl i navnestoffet. Figur 1 og 2 viser *Ceropegia stapeliiformis* og ikke som angivet *Ceropegia sandersoniana*. Ligeledes er navnet på figur 3 stavet forkert. Planten hedder *Ceropegia robynsiana*. Vi takker både Colin Walker fra Glasgow og Jørgen Damgård fra Botanisk Have i København for disse oplysninger.

Peter Brandt Pedersen

Kaktusrejse

Vi er to kaktusinteresserede, der har planlagt en rejse rundt i Mexico til sommer. Hvis der er andre interesserede, bedes de kontakte os for nærmere oplysning.

Michael Helmer Nielsen
og Ellen Christensen
Frederikssundsvej 71, 2.
2400 København NV
Telf. (01) 86 75 90

KØB - SALG - BYTTE

Under denne rubrik kan medlemmerne af NKS gratis få optaget kortfattede annoncer om køb, salg eller bytte af planter og bøger samt andet med tilknytning til vor hobby.

Köpes: Jag är intresserad av att köpa sticklingar med eller utan rot av följande arter: *Opuntia microdasys pallida*, *Heliocereus speciosus*, *Echinocereus pentaloophus*, *Hylocereus triangularis*, *Cleistocactus smaragdiflorus*, *Monvillea cavendishi*, *Harrisia fragrans*, *Coryphanta bumamma*, *Krainzia guelzowiana*, *Schlumbergera*-hybrider: Norris, Bicolor eller Pecheroi, *Mammillaria compressa*, *Selenicereus pteranthus*. Är ingen rik man, men jag skall bjuda så högt jag kan.

Gunnar Bäck, Skälbergsgatan 8 A, S-722 21 Västerås.

Sälges: Nu har jag äntligen kommit igång. Hundratals kaktusar till salu. Alla medlemmar i N.K.S. är hjärtligt välkomna. Ring eller skriv först. Torbjörn Haldammen, Riset 1, S-734 00 Hallstahammar, telf. 0220 - 260 09.

Bytte: Jag har små sticklingar av *Echinopsis* och *Rhipsalidopsis* att byta mot *Gymnocalycium*-, *Rebutia*- och *Ferocactus*-arter.

Marina Ruths, SF 666 40 Maxmo, Finland.

Kredsrepræsentanter:

Norge: Cees Rijk van Ravens, Karisveien 122, 2013 Skjetten, telf. (02) 74 04 03.

Østlandet/Oslo: Lars B. Woldseth, Tante Ulrikkes Vei 29, Oslo 9, telf. (02) 10 25 79.

Sverige: Torbjörn Haldammen, Riset 1, 734 00 Hallstahammar, telf. 0220 - 260 09.

Västsverige: Hans Åke Söderberg, Hasselkullegatan 86, 461 00 Trollhättan, telf. 0520 - 164 04.

Sydslesvig: Holger Schönfeld, Lærkevej, D-2391 Hvilenberg, Sydslesvig.

Nordjylland: Dorthe Møller Jensen, Døvnældevej 10, 9800 Hjørring, telf. (08) 92 48 45.

Vestjylland: Erik Holm, Fruehøjvej 36, 2. tv., 7400 Herning, telf. (07) 12 32 82.

Østjylland: Palle Carlsen, Nybyggervej 2, Tåstrup, 8410 Rønde, telf. (06) 36 73 25.

Sønderjylland: Thomas Nissen, Simmerstedvej 91, 6100 Haderslev, telf. (04) 52 23 28.

Fyn: Ebbe Dreyer Skov, Spireavænget 3, 5210 Odense NV, telf. (09) 94 13 43.

Sjælland: Poul Erik Hansen, Esberns Allé 2 st., 2860 Søborg, telf. (01) 69 90 39.

Diateket:

Palle Carlsen, Nybyggervej 2, Tåstrup, DK-8410 Rønde.

Tidligere årgange af »KAKTUS«

Nedennævnte årgange af KAKTUS kan købes ved henvendelse til Palle Carlsen, Nybyggervej 2, Tåstrup, 8410 Rønde, tlf. (06) 36 73 25.
Betalings: check eller postanvisning.

Årgang 1 (1 hæfte): 5 kr. - årgang 5, 6 og 7: 20 kr. pr. årgang - årgang 8 (2 hæfter): 10 kr. - årgang 9, 10, 11, 12 og 13: 40 kr. pr. årgang - årgang 14 (3 hæfter): 20 kr.

Sukkulenter til friland

Specialkatalog over
Sempervivum, Joviborba
og nærtstående slægter
- samt over Iris
Gerne postordre

MAILANDS STAUDER

Simmelbrovej 36, 7260 Sdr. Omme.

HAR DE PRØVET AT DYRKE ORCHIDEER?

Er De interesseret?

Få et gratis prøvenr. af vort
medlemsblad »Orchideen«,
der kommer 10 gange årligt.

Kontingent kr. 125.

DANSK ORCHIDE KLUB

Solsikkevej 7,
4600 Køge.

INDKØBSCENTRALEN

Nordisk Kaktus Selskabs indkøbscentral
skaffer pletter, gødning og andre ting, vi har
brug for i vor hobby. Salg af N.K.S.-emble-
mer og N.K.S.-kuverter foregår også gennem
indkøbscentralen. Henvendelse til:

FIND AALBÆK MADSEN

Langedamsvej 11
DK-5500 Middelfart
Giro 6 60 02 63

– næste gang De kommer til

KØBENHAVN

bør De i egen interesse besøge

Thorvald Petersen's Handelsgartneri

Jagtvej 74

her finder De det største udvalg i

KAKTUS og SUKKULENTER i alle størrelser

Kaktusgødningen SUKUROL føres

KAKTUS

Stort udvalg i frøplanter og sjældne
importplanter samt mange
arter Sempervivum, Papyrus og
andre prydgæsser.

Bent Jørgensen

Vejlegårdsvej 99 – Vallensbæk
2620 Albertslund – Tlf. (02) 64 50 95

Plantelister udsendes ikke

»Klein Mexiko« LUKKER den 25. oktober
1980; men vi ÅBNER igen den 26. marts 1981
med nye og interessante kaktusser. Vi glæ-
der os til Deres besøg til foråret!

OTTO POUL HELLWAG

KAKTUS GARTNERI

D. 2067 Reinfeld/Holsten

Steinfelder Heckkaten

(vejen Reinfeld-Bad Segeberg)

KAKTUS - SUKKULENTER HÆNGEPLANTER

Mange nye importplanter fra Texas

Åbent torsdag og fredag 10–17 - lørdag 9–12
April planteliste kan rekvireres mod forud-
betaling af kr. 2,00 til porto.

INGE CLAUSEN

gartneriet Månedalen
Månedalen 2 – 2970 Hørsholm
Tlf. (02) 89 09 93 kl. 8–9 og 17–18

KARLHEINZ UHLIG
Frø - Kulturplanter - Import - Eksport
Lilienstr. 5 - Postbox 1107
D-7053 KERNEN i. R.

**Alle vore kunder
ønskes
et godt kaktusår!**

WHITESTONE GARDENS LTD.

**Sutton-under Whitestonecliffe,
Thirsk, N. Yorks. YO7 2PZ, England**

Specialist i postordrer af kaktus og andre
sukkulenter, bøger, frø m.m. Send tre inter-
nationale svarkuponer (post) for vor fuldt
illustrerede 36 siders prislise, som inde-
holder verdens mest omfattende bogliste.

Ing H. van Donkelaar **Werkendam/Holland**

Betydeligt udvidet sortiment i
sukkulenter, kaktus samt andre sjældne
planter.

Min nye plante- og frøliste sendes
mod forudbetaling af 2.50 h fl
og tillægget 1979 koster + 1 h fl
(internat. postanvisning)

– Alle henvendelser kan ske på dansk –